

**OBRAVNAVA NESREČ, KI SO
„ISTOČASNO NA SMUČIŠČU IN
ŽIČNIŠKI NAPRAVI“**

Ljubljana, 15.10.2019

**Pripravil:
Marko Grebenc, u.d.i.s.,**

PREGLED – VSEBINA :

1. Uvodna misel , izhodišča	2
2. Zakonska določila in definicije	5
2.1.Zakonodaja iz področja žičnic in smučišč:.....	5
2.2.Standardi.....	9
3. Interni predpisi.....	12
3.1.Obratovalni predpis.....	12
4. Postopek ob nesreči.....	13
5. Važno, neobičajne situacije.....	17
6. Ne pozabiti !.....	18

1. Uvodna misel , izhodišča

- Izkušnje iz zadnjega obdobja kažejo, da je odškodninskih zahtevkov čedalje več – in opazen je trend naraščanja.
- Še posebej je ta trend opazen pri nesrečah, ki so se zgodile v vplivnem območju ŽN oziroma so na nek način istočasno na ŽN in smučišču. Večina zahtevkov je „privlečenih za lase“, po pravilu so vsi močno pretirani in temeljijo na netočnih podatkih, veliko je povsem neupravičenih. Skoraj vsi pa imajo za osnovo odgovornost upravljavca, **KER SE VE, DA MORA IMETI UPRAVLJAVEC ZA PRIMER POŠKODBE NA ŽN ODGOVORNOST ZAVAROVANO.** Jasno je, da so se rodili pri odvetnikih s ciljem :
 - zaslužka odvetnika (v 1. prioriteti)
 - pridobitve odškodnine za poškodovanca

- Če je osnovno delo vsakega, ki opravlja delo v smučarskem centru zagotavljanje varnosti pa trendi v zadnjem času kažejo, da je pravilno izvajanje dolžnosti, ki jih ima VO v primeru obravnave nesreče na ŽN, še posebej pomembno.
- V sklopu te predstavitve bi želel predvsem poudariti kakšni so pravilni postopki, ko se zgodi poškodba potnika V VPLIVNEM OBMOČJU ŽIČNIŠKE NAPRAVE. Predvsem je tu mišljeno:
 - Območje vstopa na žičniško napravo
 - Območje izstopa iz žičniške naprave
 - Nesreča na vlečni poti vlečnice.

• DISKUSIJA:

- Kje / komu / se je v zadnjem času zgodila nesreča „hkrati na smučišču in žičniški napravi“ – *besedo imate vsi udeleženci*
- Smatramo lahko, da gre v teh primerih za dogodke, ki spadajo v sivo področje zaradi nedorečenosti kaj je vplivno območje ŽN

2. Zakonska določila in definicije

2.1. Zakonodaja iz področja žičnic in smučišč:

- **Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb (ZŽNPO)**
Uradni list RS, št. 126/03
- **Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1)**
Uradni list RS, št. 44/16
- **Pravilnik o žičniških napravah za prevoz oseb**
Uradni list RS, št. 36/05
- **Pravilnik o obravnavi nesreče na smučišču**
Uradni list RS, št. 30/17
- **Pravilnik o strokovnem usposabljanju osebja za obratovanje žičniških naprav**
Uradni list RS, št. 111/06

- **Pravilnik o merilih za določanje minimalne višine nadomestila uporabe zemljišča za smučanje**
Uradni list RS, št. 92/04
- **Pravilnik o tehničnih pregledih žičniških naprav**
Uradni list RS, št. 63/11
- **Pravilnik o zdravstvenih pogojih osebja, ki opravlja dela na žičniških napravah**
Uradni list RS, št. 26/16
- **Odredba o seznamu standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti žičniških naprav za prevoz oseb za nameravano uporabo**
Uradni list RS, št. 63/12
- **Uredba o koncesiji za obstoječe žičnice**
Uradni list RS, št. 103/06

- Zakonodaja je ločena na zakonodajo iz področja žičniških naprav in na zakonodajo iz področja smučišč
- V tem smislu je potrebno tudi obravnavati nesrečo na žičniški napravi oziroma v njenem vplivnem območju: obravnavati jo je potrebno po zakonodaji iz področja žičniških naprav, ne po zakonodaji za področje smučišč !
- Bistveni členi ZŽNPO, ki so osnova za obravnavanje nesreč na žičniških napravah so zbrani v VI. poglavju zakona: VARNOST OBRATOVANJA ŽIČNIŠKIH NAPRAV.
 - V teh členih se sicer v večini navajajo dolžnosti upravljavca, toda nedvoumno je, da je vodja obratovanja tista oseba, ki je neposredni izvajalec aktivnosti upravljavca žičniške naprave.

- Najpomembnejša člena vezana na nesreče na ŽN sta:
 - 50. člen (vodja obratovanja in njegov namestnik)
 - 52. člen (način obratovanja) , še posebej 6. alineja tega člena:
 - (6) V primeru nesreče ali drugega izrednega dogodka na žičniški napravi, **mora upravljavec te naprave o tem nemudoma obvestiti inšpektorja za žičniške naprave, v skladu s predpisi pa tudi druge pristojne organe in službe ter narediti pisno poročilo.**
- V nobenem od „žičniških“ predpisov ni dobesedne definicije nesreče oziroma izrednega dogodka – pomagamo si lahko s standardi.
- Nadalje se postavlja tudi vprašanje vplivnega območja ŽN: tudi tu neke splošne definicije ni. Smiselno lahko rečemo, da je vplivno območje ŽN od tam, kjer se smučanje zaključi do tam, kjer se prične.

2.2. Standardi

- Uporabo standardov predpisuje pravilnik
- V obravnavani temi sta važna predvsem dva standarda:
 - Standard SIST-EN 12929-1 - Varnostne zahteve za žičniške naprave za prevoz oseb – 1. del - Zahteve za vse naprave
 - Standard SIST-EN 12379 - Varnostne zahteve za žičniške naprave za prevoz oseb - Obratovanje
- SIST-EN 12929-1 :
 - Poglavje 3 - Navedbe in definicije - v podtočki je 3.1 definirana **POŠKODBA (osebe)**: **je telesna poškodba in/ali okvara zdravja**
 - Poglavje 4 – Varnostna načela: To je dokaj široko poglavje, ki pa obravnava področja, ki so bistvena za zagotavljanje varnosti – tako v načrtovalnem kot v obratovalnem smislu

- Poglavje 11 – Dostopne poti in delovna območja - to poglavje nam lahko pomaga pri določanju vplivnih območij ŽN. V podtočkah so namreč definirana:
 - točka 11.2.: vstopna območja sedežnic
 - točka 11.3.: izstopna območja sedežnic
 - točka 11.6.: vstopna območja na vlečnicah
 - točka 11.7.: izstopna območja na vlečnicah

- Če pogledamo določila standarda je jasno, da splošne definicije vplivnega območja ni! Za vsako napravo (ali vsaj za tip naprave) je drugače. Območja so odvisna tudi od terenskih lastnosti lokacije.

- ***V BISTVU BI MORALO BITI VPLIVNO OBMOČJE DEFINIRANO V PROJEKTU ZA GRADNJO ŽIČNIŠKE NAPRAVE***

- VO bi moral za vsako „svojo“ napravo točno vedeti kje so meje vplivnih območij.

- SIST-EN 12397 :
 - Poglavlje 5 – Določila za obratovanje - v podtočki 5.2.2 so navedene naloge vodje obratovanja.
 - Med nalogami je navedeno tudi: VO mora v primeru izrednih dogodkov, ki lahko vplivajo na varnost obratovanja in v primeru nesreče nemudoma obvestiti pristojne organe.

3. Interni predpisi

3.1. Obratovalni predpis

- Upravljavec je dolžan za vsako žičniško napravo izdelati obratovalni predpis (53. člen ZŽNPO)..
- Eno od poglavij vsakega OP je tudi poglavje Naloge in dolžnosti vodje obratovanja :
 - V tem poglavju lahko vsak upravljavec v okviru zakonskih določil natančno določi kako bo organiziral postopke v primeru nesreče na žičniški napravi: določi kdo, kaj in na kakšen način bo izvajal.
- Namig: v OP-jih so določila v veliki večini splošna. Morda bi bilo smiselno natančneje opredeliti vplivna območja in njihovo ureditev.

4. Postopek ob nesreči

- Obravnava dogodka:
 - na kraj običajno prvi pridejo nadzorniki in reševalci
 - osebje mora biti informirano, da mora obvezno poklicati vodjo obratovanja: vodja obratovanja mora predvsem poskrbeti za:
 - zagotovitev varnega nadaljnjega obratovanja žičniške naprave oziroma za njeno izpraznitev, če tako zahteva narava dogodka
 - obveščanje pristojnih (že omenjeni 52. člen ZŽNPO).

- Zapisnik:
 - dogodek se mora obvezno vpisati v dnevnik obratovanja žičniške naprave (lahko vpiše kdorkoli od osebja, podpisati se mora VO)

- Za zapisnik se sicer lahko uporabi obrazec za nesrečo na smučišču – toda nedvoumno je potrebno označiti, da ni šlo za nesrečo na smučišču ampak za nesrečo na žičniški napravi

- V RTC Krvavec smo za namen obravnave nesreče, katera ne spada pod ZVSmuč, pripravili poseben obrazec.

- Vozovnice so že večinoma na čipih. Key cardi so večkrat uporabni, zato se vračajo! Podatki se pobrišejo, vendar se v DATA centrali ne izgubijo – pod pogojem, da vemo številko čipa !
 - najmanj, kar je potrebno: V ZAPISNIK SE VPIŠE ŠTEVILKA ČIPA !
 - če je le možno se naredi kopije vozovnic tako, da se vidi koda čipa – po možnosti obojestransko.

- Fotografiranje:

- fotografirajo se VSI dogodki, četudi gre za prasko. ZAPISNIK BREZ SLIK NI ZAPISNIK ! Čim več bo slik, toliko bolje !
- na slikah naj bo čim več oseb – ponesrečenec, priče, reševalci,

- Posnetek – „filmček“:

- moj predolg je, da si VO, ki ob ravnanju nesrečo naredi posnetek – vsi „glupi“ telefoni to omogočajo. Posnetek naj bo narejen tako, da snemaš situacijo hkrati pa govoriš - opisuješ svoje ugotovitve. Če bo prišlo do odškodninskega zahtevka je tak posnetek odličen opomnik za VO, ki je nesrečo obravnaval, v kolikor pa bo v zapisniku označeno, da je bil posnetek narejen, pa je tudi dokaz.

- Priče:

- Zapisniki, na katerih so navedene priče, „so redkost“.
- Priče, če so prisotne, jih je potrebno evidentirati v zapisniku. Vemo, kako je potem, ko pride do spora: „oškodovanec“ takoj najde prič kolikor hočeš...

- Specifike zapisnika v primeru nesreče na ŽN: potrebno bi bilo evidentirati obratovalne parametre žičniške naprave:

- hitrost vožnje (kadar je nastavljiva)
- če je možno bi bilo te nastavitve potrebno fotografirati
- fotografirati tudi „ekran“ s protokolom o delovanju.

5. Važno, neobičajne situacije

- Slikanje vplivnih območij žičniških naprav:
 - smiselno bi bilo, da se občasno naredijo slike vplivnih območij žičniških naprav, posebej tistih, kjer je povečana verjetnost nesreč.
 - obvezno je potrebno slikati, kadar se na smučišču dogajajo posebni dogodki: slikati situacijo, zaščito in označbe.

- POLICIJA na je večjih smučiščih prisotna – običajno ob vikendih, praznikih in počitnicah. To je potrebno izkoristiti, še posebej v primeru nesreč, ki so posledica neupoštevanja navodil in v primeru suma na alkohol.

6. Ne pozabiti !

- Država je suha(€)

Na koncu ZŽNPO je ja poglavje: **KAZENSKÉ DOLOČBE**

- V 69. členu piše (obsega več alinej, navajam samo tiste, ki so vezane na obravnavo nesreč na ŽN):

(1) Z globo se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik – upravljavec žičniške naprave:

- če v primeru nesreče ali drugega izrednega dogodka na žičniški napravi, upravljavec te naprave o tem ne naredi pisnega poročila ali nemudoma ne obvesti inšpektorja za žičniške naprave (52. člen);
- če ne določi delavcev, ki so odgovorni za obveščanje o nesreči (52. člen);

(2) Z globo se kaznuje tudi odgovorna oseba pri pravni osebi ali samostojnem podjetniku posamezniku – upravljavcu žičniške naprave, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.